ALBINA

REVISTA SĂPTĂMÎNALĂ A AŞEZĂMINTELOR CULTURALE

NUMĂRUL 47 (1143) ◆ ANUL 73 ◆ SERIA II ◆ JOI 20 XI 1969 ◆ 8 pag. 25 bani

DINCOLO DE MĂRŢIŞOR

de ION BĂNUŢĂ

Intinsă leneşă pe canapea
Domniţa suferă în cartea mea...

În această, „Toamnă de suflet", încărcată de amintiri mai abitir decît acest anotimp de fructele vremii, m-am pomenit urcînd pe Calea Văcăreştilor, acei Văcăreşti, ctitori de elevată poezie românească, despre care am scris odată în cronica noastră. Deci, urcînd în Mărţişor, acel Mărţişor care, de n-ar fi existat Arghezi, ar fi fost atît de anonim ca Dealul ori Colina nu ştiu care, unde nu s-a întîmplat nimic, unde toate se petreo aidoma ciclului atît de precis şi de fermecător al anotimpurilor.

În Mărţişor. Mi se arată, încă de departe, această misterioasă parcă alcătuire de cărămidă, din fier, din porţi, din cuvinte, din... N-am mai bătut în poartă, în fierul-toacă de altădată. Ştiam din durere că, acum, stăpînul acestui vast imperiu de nostalgii, doarme. Doarme adînc. Calc în sfială pe frunzele de aramă care au invadat Marea alee. O mie de vrăbii rotunde mă întîmpină într-un zbor scurt, iscat parcă din nicăieri. Întru întreg, într-o clipă, în mine însumi. Între nişte nuci, şi pruni, şi vişini, sub un covor de mahonia, ireal de viu, doarme Arghezi, unind parcă aici, în acest infinit, cerul cu pămîntul, aici unde, întru împlinirea datinii, l-a aşteptat ceva mai înainte Domnia-Sa Paraschiva, regina cireşelor şi a orătăniilor, a răzbaterii prin suferinţă, acea vatră fierbinte a marelui poet care va răspunde în vecii vecilor la numele de Arghezi. M-am uitat în jur, ca la un „Examen de ucenici", într-o nevăzută „Horă în grădină", „Horă în bătătură", „Horă de şoareci"... Sub soarele dulce al acestei toamne din 15 noiembrie 1969 se află,

Cronica unui greier

în Mărţişor, toată lumea argheziană, cu luminile şi umbrele ei : un „Bordei de soare", o „Cîntare omului", o „Inimă de cîine", nu în sens pejorativ, şi atunci parcă răsare din neunde „Zdreanţă, cel cu [illegible] de faianţă", ori acea găină, parcă „isteaţă ca un proverb" care, din cauză de motiv, „s-a făcut [illegible] ului". Numai cîinii lunii. [illegible] uşca în nici un fel. [illegible] la. Dar poate că [illegible], şi-ar pierde [illegible] foarte tăria o- [illegible] în Mărţişor, de [illegible] cretul pămînt- [illegible] b vişinul în- [illegible] unde era stăpîn [illegible] de mahala, pe scau- [illegible] sînt însăilate pe un fir [illegible] umbrele ce au discutat o dată, [illegible] mens de aprins, toate treburile facerii lumii : Galaction, Cocea, Demetrius, Vissarion şi... Dar, poate cel mai bun răspuns ce se cere cu privire la prietenii şi neprietenii lui Arghezi ar fi pătrunderea în adîncile dimensiuni ale celor peste 60 de volume ale operei aceluia ce fu, ce e, ce va fi Arghezi, tomuri care sînt... dincolo de Mărţişor.

O ! În Mărţişor, doarme liniştit un neliniştit. Departe de toţi, şi de toţi aproape, doarme un stăpîn frumos, care umblînd cu creionul pe hîrtia multicoloră a cerului, călcînd apăsat foarte pe pămînt, unduind ca secara în vînt printre flori şi orătănii, iubind toate cele omeneşti, rămînînd mereu el însuşi, de la „Duhovnicească" la „1907", de la „Testament" la poemul închinat lui Ion şi Mariei, atunci cînd Puterea populară l-a decorat cu „Secera şi ciocanul", cînd el spune :

„Îi sărut secera Mărlei, pierdută prin arşiţă şi lanuri.

Îi sărut lăcătuşului pieptul ars de vîlvoare şi opărit de sudori...".

Arghezi, zbucnind din Mărţişor şi din el însuşi, învingînd, a-a răspîndit, mai la urma urmei, în pretutindeni. Umblînd în flori de tei şi de nufăr, ca şi dumnezeul lui, Eminescu, prin buruieni şi mucigai, iscînd flori din dedesubt, însăilîndu-le din imens şi din nimic cu „Nenea Acul, şi ţaţa Aţa", Arghezi şi-a propus în felul lui să doarmă mereu în Mărţişor, trăind veşnic în lume. Numai via, aceea ce i-a păstrat frumos tinereţea, doarme şi ea cuminte în humă, ascunsă tot de el, odată, să-i fie mereu aproape, precum lui Eminescu marea.

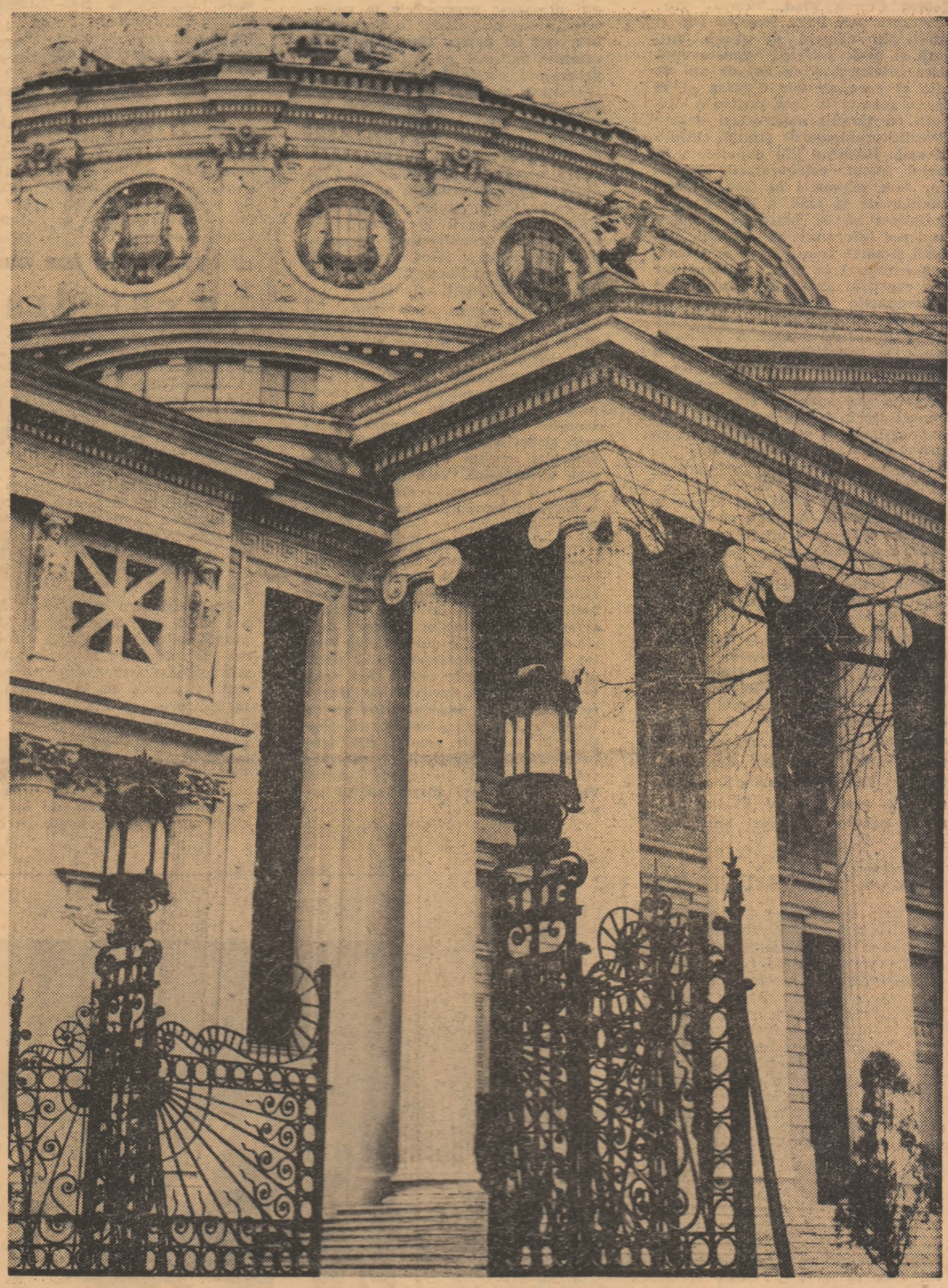

Ateneul român

Foto : EMIL ZERONIAN

UN SFERT DE ORĂ

cu preşedintele Comitetului de cultură şi artă al judeţului Ilfov

Tovarăşul Dumitru Boriga, preşedintele Comitetului de cultură şi artă al judeţului Ilfov, a avut amabilitatea de a ne răspunde la cîteva întrebări în legătură cu activitatea cultural-artistică din judeţ.

— Vă rugăm să ne vorbiţi despre obiectivele mai însemnate care vă stau în faţă în perioada de iarnă.

— În această perioadă ne vom ocupa, în mod deosebit, de explicarea documentelor celui de al X-lea Congres al partidului, acordînd atenţie deosebită pregătirii conferenţiarilor, pentru a face expuneri libere şi bineînţeles pe specialităţi. În acelaşi timp, vom pune accentul pe discutarea acestor probleme pe grupe de cetăţeni, ţinînd seama de preocupările şi de nivelul acestora. Cu alte cuvinte vom organiza o propagandă diferenţiată.

— Aţi stabilit şi unele teme ?

— Am făcut recomandări, din care fiecare cămin poate să

ŞERBAN NEDELCU

(Continuare în pag. a 2-a)

UN SFERT DE ORĂ

(Urmare din pag. 1)

aleagă ceea ce crede că e potrivit, îmi spune tovarășul D. Boriga, arătîndu-mi o listă destul de lungă de teme. În cazul cînd unele cămine au în vedere și altele în afară de cele recomandate de noi, pot și trebuie să stabilească și alte subiecte.

— Au fost recrutați conferențiari de calitate în fiecare comună ?

— Da, din rîndul cadrelor didactice și al altor specialiști. În afară de aceasta, noi avem avantajul că reședința județului Ilfov este în București și ne bucurăm de sprijinul multor intelectuali de valoare, cum sînt academicienii Eugen Macovski și Amilcar Vasiliu, prof. univ, dr. docent Ion Berca, prof. dr. docent Ciurea Vlad, Văluță Gh., profesorii Ion Pașa, Bundur Gh. și mulți alți oameni de știință, cultură și artă, activiști consecvenți, care colaborează cu noi de ani de zile și care se vor deplasa și în iarna aceasta la sate pentru a discuta cu țăranii cooperatori despre diferite probleme de știință, cultură și artă. Învățînd din experiența anului trecut, colaboratorii noștri vor face expuneri în fața intelectualilor de la sate, a lectorilor, ajutîndu-i să se înarmeze cu cele mai noi informații ale științei, culturii și artei. Considerăm că asemenea expuneri în fața intelectualilor vor constitui un dialog viu privind preocupările acestora, precum și sarcinile pe care le au în calitate de lectori ai căminului. Avem în atenție și pregătirea mai temeinică a lectorilor de la sate. În lunile noiembrie și decembrie, pe centre de comune, vor avea loc schimburi de experiență în legătură cu conținutul expunerilor ce se organizează și cu metodologia propagandei orale.

— Ce alte activități, în afară de conferințe, mai aveți în vedere ?

— În ultimul timp s-a impus la sate activitatea de club și distractivă. Aceasta nu o înțelegem numai prin organizarea unor partide de șah și de alte jocuri distractive, ci și prin unele întîlniri ale intelectualilor cu sătenii, discuții cu tinerii și între tineri etc.

Activitatea artistică de amatori a obținut succese importante în acest an. Pentru a realiza continuitate în acest domeniu, vom stimula în fiecare sat acele formații care au tradiție și toate condițiile să se dezvolte. Nu se vor mai organiza formații multe, indiferent de calitatea lor. Echipele și artiștii amatori care la concursul al IX-lea s-au situat printre cele mai bune, vor prezenta programe și în alte comune. Mă refer la formația de operetă din Giurgiu, corurile din Fierbinți și Bolintin Vale, grupul vocal din Urziceni precum și echipele de dansatori din comunele Răsuceni și Vedea.

— Am fost informați că în județul Ilfov a fost întreprinsă o anchetă sociologică. Ce ne puteți spune de rezultatele acestei anchete ?

— Nu este chiar o anchetă. S-a făcut un sondaj, prin care s-au chestionat 3 224 săteni din 13 comune, pe următoarele probleme : Cîți sînt posesori de aparate de radio, televizoare și difuzoare, cîți sînt abonați la presă, cîți știu despre existența căminului cultural, cîți urmăresc programele la radioteleviziune, cîți citesc în timpul liber, cîți își petrec timpul liber la căminul cultural, pe cîți îi satisface programul căminului cultural, ce literatură preferă, ce părere au despre felul cum funcționează biblioteca și altele ; cîte filme au văzut și ce anume le-a plăcut mai mult sau ce nu le-a plăcut etc.

S-a constatat, de pildă, că 2 754 din cei 3 224 chestionați, au aparate de radio, televizoare, difuzoare, 1 876 sînt abonați la presă, 2 645 urmăresc cu regularitate programele de radio și televiziune... 2 242 citesc în timpul liber ; 222 fac parte din diferite formații artistice.

În general, rezultatele sondajului oglindesc o vie participare a sătenilor la viața culturală a satului. În același timp a scos în evidență și unele minusuri în organizarea activității culturale la nivelul căminului cultural și în folosirea mijloacelor moderne în munca culturală și artistică. Desigur că din rezultatele acestui sondaj, studiate mai aprofundat, vom putea trage concluzii mult mai edificatoare în vederea îmbunătățirii muncii noastre.

— Alte preocupări importante ?

— Vom continua, cu ajutorul specialiștilor de la Institutul de Folclor și de la Muzeul Satului, o acțiune începută în anul trecut : cercetarea folclorului literar, muzical și coregrafic din județul nostru. Din cele constatate pînă acum se infirmă părerile unora care spuneau că „fiind aproape de București, satele din județul Ilfov nu au folclor". Practica a dovedit că dimpotrivă, folclorul există, dar trebuie sondat, descoperit și valorificat. Sperăm că în această iarnă vom realiza pași însemnați pe acest drum.

Și noi sperăm același lucru.

SADOVEANU ÎN ȚARA MOȚILOR

Invitat de profesorul de limba română Traian Mager, de la Școala normală din Arad, în anul 1930, marele scriitor Mihail Sadoveanu vine pentru prima dată în Țara Moților, pe care o știa pînă atunci numai din istorie, după cum spunea.

Era invitat la pescuit de păstrăvi și desigur și ca să participe la Tîrgul de fete de pe muntele Găina din acel an.

Prin 12 iulie 1930 ajunge la Arad, de unde împreună cu prof. Mager și cărturarul Ciuhandu pleacă spre Hălmagiu, unde-l așteptam o grupă de tineri moți admiratori, spre a-l însoți la pescuit și la tîrgul de fete. I s-a făcut o primire fastuoasă la Hălmagiu, unde lumea iubitoare a operelor sale l-a ovaționat și tinerii l-au purtat în triumf, fetele moților acoperindu-l în flori.

A stat de vorbă cu multă lume, persoană cu persoană și pentru fiecare avea o întrebare deosebită. Era încîntat de răspunsurile feciorilor și fetelor de moți, asupra literaturii lui.

După ce a vorbit mulțimii în piața Hălmagiului, a doua zi, cei care-l însoțeam am urcat pe valea Băneștilor, apoi am trecut după două zile de pescuit pe cealaltă vale, a Bănceștilor, urcînd la Găina în ziua tîrgului.

Era nespus de mulțumit de trofeele de vînat ale păstrăvilor care se frigeau în fiecare zi pe jar, în plină natură, aer și apă cum numai în izvoarele din Munții Apuseni găsești.

La tîrg a fost înconjurat de moți și moațe, ca un mare oaspete, și a dat mîna cu multe persoane... Mihail Sadoveanu a ascultat cu plăcere cîntecul tulnicelor, a admirat frumusețea și costumul fetelor de moți și a declarat că, în adevăr, Avram Iancu, acel bărbat chipeș, inteligent, a avut dreptate cînd a spus că „nu sînt fete-n lume mai frumoase ca moațele"...

După ce a vizitat împreună cu noi cele trei piscuri ale culmii muntelui Găina și după ce și-a luat rămas bun de la poporul adunat în număr mare, condus cu mare alai spre apusul muntelui, Sadoveanu a declarat că va veni din nou în Țara Moților în anul următor, spre a întîlni această minunată lume și a revedea acest miraculos tîrg de fete — nedeie plină de sărbătoare, și că nu va pleca din Țara Moților pînă nu va vizita-o dintr-un colț în altul și nu va vedea toate monumentele ei naturale și istorice, aduse lui la cunoștință de moți.

Amintirea lui Sadoveanu a rămas pentru noi, moții, vie și plină de semnificație.

ION BLĂGAILĂ

La catedra din satul natal

Cu cinci ani în urmă, o tînără profesoară se întorcea în comuna ei, de pe meleagurile Bistriței. O chema acasă satul natal, și o dorință veche. Visa, încă din anii studenției, să lucreze la școala din satul în care a copilărit și a crescut.

Dorința veche și dragostea pentru satul în care s-a născut au îndemnat-o să părăsească Clujul, să renunțe la un serviciu bun, la condițiile de trai oferite de oraș, de un centru cultural atît de însemnat.

Anița Moraru avea doar 24 de ani cînd s-a întors acasă. Pășise pragul satului nu numai cu diploma de absolvire ci și cu planuri mari și vise frumoase. Visa nu numai la munca de la catedră ci și la ridicarea satului.

Au trecut doar cîțiva ani de la acea dimineață de toamnă cînd a intrat pentru prima oară ca profesoară la școala din Budacu de Jos, școală unde fusese și ea cîndva elevă. De atunci, de la prima clipă, de la prima lecție pe care a predat-o, ea s-a dedicat cu tot sufletul, cu toată priceperea și energia ei, școlii, satului, cucerind dragostea elevilor, stima și prețuirea cadrelor didactice și a părinților.

Tînăra profesoară care se întorsese în sat în toamna lui '64, este azi directoarea școlii din Budacu de Jos și în această calitate îndrumează și coordonează și școlile din Buduș, Jelna, Monariu și Simionești, sate aparținătoare.

Cu cinci ani în urmă, întorcîndu-se printre ai săi, Anița Moraru se gîndea nu numai la școala în care va instrui copiii, ci și la o altă școală, la școala întregului sat unde „elevii" sînt vîrstnici și tineri deopotrivă. Încă de pe atunci, ea era deseori prezentă la căminul cultural și nu ca simplă spectatoare. Ținea conferințe, lecții pentru săteni, lecții pentru care se pregătea tot așa de temeinic ca pentru orele de la școală. Se dedicase și celei de-a doua școală a satului cu multă dăruire.

În timpul ei liber, Anița Moraru vizita și zăbovea în casele celor mai bătrîni săteni din comună. Se interesa de cîntece și obiceiuri vechi, culegea folclorul din sat, transcria și adnota tot ceea ce găsea mai valoros în creația populară locală. Petrecuse ore întregi mai ales la Maria Sîlnican a Mariuții, o femeie de 80 de ani, la Maria Jaluba și Florentina Grec, sătence trecute și ele de 60 de ani. Apoi, ajutată și de alte cadre didactice și intelectuali din comună, a organizat în Buduș, satul ei de naștere (aflat în imediata apropiere de Budacu de Jos) primul ansamblu folcloric din comună. Formația a adus pe scenă pînă acum trei spectacole de mare valoare inspirate din datini și obiceiuri vechi locale : **Măsura oilor, O șezătoare veche și Nunta din Buduș.**

De curînd, o echipă de filmare a televiziunii a poposit la Budacu de Jos, pentru a filma secvențe din **Nunta de la Buduș.** Peste cîtăva vreme toată țara va putea viziona acest spectacol, iar printre artiștii de pe micul ecran va apare și lelea Maria Jaluba, și Toader Sonea, președintele cooperativei agricole din comună.

Anița Moraru e preocupată de multă vreme — mi-a mărturisit într-o discuție avută cu ea — și de întocmirea monografiei satului ei natal. De multă vreme strînge documente despre Buduș din arhivele comunei și cercetează documentele aflate la Arhivele statului din orașul Bistrița.

Mi-a vorbit și de alte preocupări legate de dezvoltarea vieții spirituale din comună. A amintit de organizarea unui muzeu sătesc pentru care s-au și strîns diferite obiecte și exponate.

Aș fi stat încă mult de vorbă cu tînăra directoare a școlii și a căminului cultural din Budacu de Jos, dar o așteptau elevii. Trebuia să intre la clasă. Avea de ținut, la clasa a IX-a, o lecție despre cronicarul Grigore Ureche.

I. RADU

1 000 chiuituri de pe Someș

O serie de culegeri și antologii, tipărite în ultima vreme de către casele județene ale creației populare, semnalează o cotitură importantă în activitatea lor editorială. Dacă înainte vreme ele se limitau îndeosebi la alcătuirea unor culegeri de cîntece, poezii sau texte de brigadă dedicate unor evenimente festive, în prezent se remarcă o orientare către lucrări de folclor, de creație populară din zona în care își desfășoară activitatea. Trebuie salutate, de asemenea, strădaniile caselor județene de creație de a apela la alcătuirea unor asemenea lucrări la specialiști și cercetători științifici, cunoscători ai folclorului din județul lor. Amintim în această privință culegerea **Folclor din Bihor,** alcătuită de conferențiarul universitar Dumitru Pop, albumul **Ornamentația în lemn,** dedicat arhitecturii și sculpturii populare din Maramureș, autor Francisc Nistor directorul Muzeului din Sighetul Marmației, **Teatrul popular din județul Iași** și altele.

Culegerea **1 000 chiuituri de pe Someș,** alcătuită de cercetătorul științific Virgil Medan și editată de Casa județeană a creației populare Cluj, se înscrie pe linia preocupărilor de a cerceta, culege și tipări creațiile folclorului local. Cele 1 000 de chiuituri, strigături cuprinse în volum sînt rezultatul unor culegeri personale ale autorului, al unor investigații pe o arie întinsă ce cuprinde localități din trei județe (Cluj, Sălaj, Bistrița-Năsăud), cercetare întreprinsă între anii 1960—1966.

Studiul introductiv al autorului, amplu și valoros, cuprinde pe lîngă o analiză multilaterală a strigăturii, a chiuiturii ca expresie artistică a creației populare și o seamă de aprecieri, meditații a unor personalități marcante ale culturii și literaturii noastre despre această specie folclorică atît de veche și cu o atît de mare vitalitate.

Cele 1 000 chiuituri cuprinse în volum sînt împărțite pe patru mari grupe tematice : strigături care reflectă sentimente (dragoste, ură, dor, jale etc.), strigături care oglindesc concepția sătenilor despre ei înșiși (strigături despre bărbați și femei, hărnicie, lene), de petrecere (despre joc, cîntec, pricepere de a dansa și cele legate de ritualul nunții) și strigături cu un pronunțat caracter etic și social (lauda faptelor și a sentimentelor frumoase, satirizarea unor apucături rele etc.).

Condiții grafice excelente dau un aspect adecvat valorii cărții, conținutului ei.

I. R.

Aspect de la spectacolul O șezătoare veche din Budacu de Jos

ŞCOALA ŞI VIAŢA

TÎNĂRUL ÎNAINTEA PRIMULUI VAL

E vîrsta cînd zburdă cu visele de la poli la mările sudului. Cînd vrea să străbată oceanul fiindcă i-a văzut într-un film pendularea albastră şi imensă.

Cînd vrea să fie aviator fiindcă zborul păsărilor îi dă extaz.

Cînd citeşte despre un transplant de inimă şi ar vrea să fie el vraciul acela. Şi-n fiecare din acest vis tineresc, nebun şi frumos, vibrează întotdeauna coarda unor înclinaţii ascunse. Care le va fi soarta ?

Rîndurile acestea sînt dedicate tinerilor dar şi părinţilor şi dascălilor lor. I-am întrebat pe mulţi de starea foştilor elevi. Marea majoritate au ajuns bine. Sînt posesori de titluri universitare. Alţii sînt meseriaşi buni. Mai puţini sînt cei care au rămas în agricultură. Exodul spre carte, dorinţa calificării este azi tendinţa dominantă a tineretului de la sate. Alegerea profesiei rămîne însă lucrul cel mai delicat. Într-o astfel de clipă părinţii şi dascălii trebuie să facă cel mai responsabil consiliu. Mulţi îl fac şi, inaugural, cu acest act destinul tînărului se complineşte minunat. Alţii însă îl ignoră.

Mi s-au plîns cîţiva profesori că unii dintre foştii elevi au venit de la oraş cu meserii incerte dar cu pantaloni evazaţi şi cu dispreţul faţă de „bună ziua". Deşi la oraş se pot învăţa lucruri mult mai bune.

— I-aţi scăpat din mînă, este vina dumneavoastră — le-am spus.

— Dar noi i-am dus pînă la ultima clasă...

— Şi după aceea ?

După aceea tînărul poate intra în acea zonă neutră din punct de vedere educativ, plasată undeva între oraş şi sat, unde nu-l ajunge nici o influenţă. După aceea lucrurile pot lua şi o altfel de întorsătură !

La Sineşti-Ilfov a fost în vara aceasta un proces cu public unde infractorii, trei tineri de la ţară, au primit pedeapsa cu închisoarea, pentru ultragiu cu violenţă la adresa autorităţii şi a ordinei publice. Numele lor ! Constantin Dumitru, Bucur Gheorghe şi Bucur Tudor. N-aveau meserii şi, pînă în clipa în care au apărut în instanţă, nimeni nu s-a întrebat ce fac şi cum trăiesc. Cînd spun **nimeni** mă gîndesc întîi la factorii educativi responsabili.

Tinereţea, cu toată frumuseţea reveriilor sale romantice, nu e ferită de primejdia nerealizării. Sînt destui care-şi irosesc ani buni bîjbîind după o îndeletnicire, păliţi la vîrsta entuziasmului de răul blazării, fiindcă n-au fost ajutaţi atunci cînd aveau mai mare nevoie.

— Ce faceţi pentru a nu lăsa să se piardă capitalul educativ investit în tineri, ani îndelungaţi ?

Maria Catană profesoară de geografie şi dirigintă la şcoala din Topoloveni-Argeş ne spune :

— Încă din clasa a 8-a se fac sondaje în legătură cu alegerea drumului în viaţă. Copilul îşi manifestă la rîndul lui predilecţia pentru o profesie sau alta, pentru ştiinţe sau arte. Sau pur şi simplu pentru o meserie din agricultură. Dacă sînt atenţi cu astfel de manifestări, părinţii ni le pot comunica la lectorate. Consultul cu familia dă soluţia pedagogică cea mai prielnică pentru destinul tînărului.

★

Observăm că majoritatea covîrşitoare a celor ce termină şcoala iau drumul liceelor. Dar sînt oare toţi pregătiţi pentru aceasta ?

— Nu ! răspunde Gheorghe Popescu, directorul şcolii. „Din efectivul de 24 cîţi au mers la liceu în anul acesta, cel puţin 6 nu erau apţi pentru liceu... Dar părinţii au insistat...

Au insistat, după cîte am înţeles, duşi de ambiţia de a-şi vedea fiecare copilul cu liceul terminat. Atît. De vocaţie sau lipsa de vocaţie a tînărului nici vorbă ! De faptul că e condamnat la mediocritate silit fiind să facă un lucru pentru care nu e pregătit, nici atît.

Elena Marcu a reuşit cu eforturi cu media 6,25 la liceu. Axente Alexandru a fost trimis cu sila de către părinţi să dea examen la liceu deşi ar fi vrut să urmeze o şcoală profesională agricolă Cazurile nefiind izolate ne pot oferi explicaţia absenţei, de multe ori fără temei a tinerilor din viaţa satului, din sectoarele productive ale acestuia. Absenţa aceasta din sat mai îmbracă şi un alt aspect. Odată ajunşi în posesia diplomei de studii, foştii fii ai satului nu se mai întorc aici. Promoţia anului 1964 a şcolii din Topoloveni numără azi 7 profesori, 2 medici, 4 ingineri. Nici unul nu s-a mai gîndit la satul natal. Deşi — spune primarul Ion Radu — avem mare nevoie de cadre.

Şi faptele vin în sprijinul afirmaţiei.

Producţiile cooperativei agricole sînt sub potenţialul uman şi material existent. În arhitectura locală se resimte lipsa îndrumării de specialitate. Casele noi se fac după modele de împrumut afectînd aspectul general al satului.

Cultivarea dragostei faţă de satul natal trebuie începută, credem, cam tot atunci cînd îi ajutăm pe tineri să-şi aleagă profesia.

Profesorul Miron Iliescu ne releva cîteva categorii de comportare la părinţi, în perioada orientării profesionale a tînărului. ...„Unii sînt sincer preocupaţi — e vorba doar de odrasla lor şi de un viitor membru al societăţii. Alţii acuză lipsa de timp şi pricepere pedagogică iar alţii sînt pur şi simplu indiferenţi".

— Ce le-aţi explicat părinţilor ?

— Că, nelăsaţi să-şi fructifice talentul, copiii vor tînji după o profesie şi o vor face prost pe cealaltă. O bună orientare precum şi cazurile cînd împinşi de un orgoliu nesăbuit sau din spirit de imitaţie — (aşa a făcut şi vecinul) — îi trimit pe copii spre profesii pentru care nu sînt înzestraţi. Ratarea — dezertarea de la datoria de mai tîrziu, de aici începe.

Şi bine ar fi să nu se uite — adăugăm noi — că vechea şi azi atît de onorabila meserie de agricultor, cu scara ei atît de diversă de specialităţi, dacă e bine făcută, este un izvor de bune cîştiguri şi de înalte satisfacţii morale, şi o profesie minunată pentru tînăra generaţie a satului.

VIRGIL TOSO

UN SAT DIN CÎMPIA BÎRSEI

Hălchiu e una din comunele răspîndite în frumoasa Cîmpie a Bîrsei, răscolită de aerul tare al munţilor ce o înconjoară şi de pîrîuri ce-şi unesc apele în bătrînul Olt. Maşina m-a purtat de la Braşov, pe panglica cenuşie de beton, către oraşul Rupea, pînă la kilometrul 12, după care am luat-o la stînga, pe un drum pietruit, pe marginea căruia strălucesc în soare zidurile albe ale noilor construcţii (silozuri, magazii, grajduri, saivane etc.) ale gospodăriei agricole de stat şi, ceva mai încolo, clădirile cu mai multe etaje ale combinatului avicol. Pe măsură ce intri mai adînc în sat, drumul devine o adevărată stradă. Pe marginea trotuarelor, şiruri de case — multe din ele noi — zidite solid, din cărămidă şi piatră. Pe acoperişurile de ţiglă se leagănă, în adierea vîntului, antene de radio argintii care captează din eter imagini multiple pentru micul ecran al televizorului. Într-o convorbire avută cu un bătrîn, am aflat lucruri ce merită a fi subliniate. Hălchiul mi-a fost descris ca o aşezare veche. Mărturie — turnul bisericii construit în 1520, o adevărată podoabă istorică, în interiorul căruia se află o inscripţie care atestă că în anul 1599, Mihai Vodă Viteazul a fost oaspetele de onoare, pentru puţin timp, al acestui sat transilvănean. Dacă pe atunci Hălchiul era un sătuleţ oarecare, cu timpul el s-a dezvoltat, ajungînd, azi, o mare comună ce se întinde pe aproape 500 hectare. Cei peste 3 500 de locuitori — români şi germani — au cu toţii acelaşi ţel : înflorirea comunei, o viaţă îndestulată şi confortabilă.

În faţa unei case (după tencuială nu părea a fi construită de mai mult de şase-şapte ani), cîţiva oameni se munceau să descarce o garnitură de mobilă învelită în covoare pentru a o proteja. Dacă, azi, comuna e străbătută de străzi pavate, luminate electric şi canalizate, locuitorii ei vor ca şi căminul lor să poarte din plin amprenta civilizaţiei urbane ! Am purces la o plimbare pe străzile Hălchiului. După ce am trecut un podeţ arcuit peste apa Vîlcăniţa, am întîrziat puţin în faţa căminului cultural unde un afiş anunţa că seara va avea loc o repetiţie generală a corului şi a echipelor de dans. Ceva mai încolo, noul cinematograf îi invita pe săteni, printr-o reclamă ingenios alcătuită, la un film italian. Aşadar, Sophia Loren la Hălchiu !... Un zvon de glasuri subţiri, ca un clinchet de clopoţei, m-a făcut să mă opresc. În apropiere se afla una din noile şcoli ale comunei.

În anii din urmă viaţa satului şi a locuitorilor lui s-a schimbat fundamental. Azi funcţionează trei şcoli de cultură generală, unde învaţă elevi români şi germani. Căminul cultural are o capacitate de 800 de locuri ; tot aici se află şi biblioteca comunală în vitrinele căreia se găsesc mii de volume. Cărţile nu stau acolo doar aşa ca să le acopere colbul, ele sînt solicitate şi de tînărul de 18 ani ca şi de bunicul lui. Pentru tineri ca şi pentru cei mai în vîrstă, dornici de plimbare şi recreere, s-au amenajat nu mai puţin de patru parcuri, dintre care un mare parc sportiv şi un ştrand modern. Iar pentru gospodăriile sătenilor, în Hălchiu fiinţează două magazine universale, în rafturile cărora omul găseşte aceleaşi mărfuri ca şi la Braşov sau la Bucureşti.

Lumina zilei scădea domol, învăluită de umbrele înserării. Cerul senin îmbia pe sătenii din Hălchiu la plimbare. Mulţi pietoni şi destui biciclişti, în majoritate tineri. Unii preferau viteza motocicletelor, iar alţii manevrau volanul unui Trabant *sau* Fiat, *îndreptîndu-se către ieşirea din sat. Se grăbeau să mai găsească o masă liberă la renumitul restaurant braşovean* Cerbul Carpatin *sau sus, la Poiana, în* „Şura dacilor", *sub culmea împădurită a Postăvarului.*

NEDIC LEMNARU

SPORT

Spre Mexic

Iată deci că la 10 ianuarie 1970, cînd se va transmite în direct de la Ciudad de Mexico tragerea la sorţi a componenţei celor patru grupe din Copa del Mondo nu vom sta cuminte în faţa televizoarelor. Nu vom putea sta liniştiţi pentru că într-una din urne va figura, în sfîrşit, după ce lipsise de la cinci ediţii consecutive, numele ţării noastre. Speranţele mai multor generaţii de fotbalişti, de la Peciovski şi Apolzan pînă la Ozon, Voinescu şi Constantin au fost împlinite duminică, de cea mai tînără naţională care ne-a reprezentat vreodată în preliminariile unui campionat mondial. Iar noi, suporterii, care am cunoscut atîtea dezamăgiri (începînd cu eliminarea de către cehi prin golul de pomină primit de Birtaşu dintr-o lovitură liberă din preajma liniei de centru, într-un meci în care se jucase într-un singur sens, spre poarta adversă şi continuînd cu golul victoriei marcat de Ozon şi anulat de arbitru într-un meci decisiv cu Iugoslavia etc. etc. etc.), am fost în sfîrşit răzbunaţi duminică.

Desigur că ne-am fi dorit ca torţele din final să salute o victorie — la care aveam dreptul, după cum arată statistica ocaziilor clare (începînd cu cea din primele 30 de secunde), raportul de cornere de 16—2 (5—1) (care demonstrează, contrar aparenţelor, accentuarea dominării româneşti în repriza secundă), sau faptul că am reuşit să ne impunem pe plan tactic. Dar ce înseamnă victoria ? La ediţia trecută a mondialelor, tot cu Portugalia în grupă, aveam satisfacţia victoriei asupra acesteia în ultimul meci. Dar cei care plecau la Londra erau adversarii. Meciul egal de duminică înseamnă de fapt adevărata victorie, CALIFICAREA.

Meciul egal de duminică aduce şi tenacilor noştri adversari, realizatori ai unui excepţional progres pe plan fotbalistic, nişte satisfacţii (la care, e drept, trebuie adăugat adjectivul derivat de la numele unui celebru filozof grec). Cea de a fi egali ai echipei calificate, ca şi cea a ne fi arătat, în persoana lui Domazos, pe cel mai bun jucător al grupei I a preliminarilor, în care au evoluat vedete de multe carate ale ultimelor mondiale (Eusebio, Simoes, Torres).

Acum poate veni un pic de relaxare. (Mai mult pentru noi. Cei 11 „mexicani" au chiar astăzi meciuri dificile în Divizia A). A fost foarte greu. Dar greul abia începe, pentru că deplasarea în Mexic nu poate fi un scop final. E adevărat, nu intrăm în bătălia ce începe la 31 mai, ca favoriţi. Dar nici în grupa I-a preliminară nu începusem ca favoriţi, alături de echipa, care după ce ne eliminase acum patru ani, fără să aibă în spate un palmares prea grozav, venea de astă dată aureolată de locul trei în ierarhia mondială. Şi cu toate astea ! Aşa că...

VLADIMIR PANĂ

PILULE AMARE

PĂSĂREŞTE

La C.A.P. Tuluceşti (Galaţi) trebuia să se termine anul acesta construcţia unei hale pentru 5 000 de păsări. Lucrarea nu poate fi rezolvată din lipsă de meseriaşi. Conducerea cooperativei a cerut sprijinul Uniunii judeţene, dar aceasta s-a făcut că nu înţelege. Şi doar nu li s-a vorbit păsăreşte.

ORE SUPLIMENTARE

Nicolae Mămularu, şofer la cooperativa agricolă de producţie din Mărgineni s-a dovedit foarte harnic în efectuarea orelor suplimentare. Pentru treaba asta nu cerea nici o plată — şi-o lua singur. Aşa se face că a fost prins cu 3 200 kg porumb în camion. Dorea să le ducă acasă, dar a ajuns în altă parte. Acolo nu mai trebuie să facă pe filantropul. O să-şi primească răsplata .

Dembrovski deschizînd... poarta spre Mexic

Foto : GH. VINŢILĂ

ALBINA pag. a 3-a

CÎNTECUL ŞI DANSUL NOSTRU POPULAR LA FESTIVALUL FOLCLORIC

„ROMÂNIA '69"

Eveniment internațional de mare răsunet, Festivalul folcloric „România '69" a fost un minunat prilej de prezentare bogată și multilaterală a cîntecului și dansului popular românesc în fața celor aproape 300 de specialiști din străinătate, a ansamblurilor străine care au participat la concurs și a miilor de turiști ce se găseau la sfîrșitul lunii august la București, pe litoralul Mării Negre sau pe Valea Prahovei.

Faptul că festivalul a urmat imediat după finala Concursului al IX-lea al echipelor artistice de amatori, a oferit organizatorilor largi posibilități de a selecta pentru toate aceste manifestări cele mai bune realizări ale echipelor căminelor culturale, cluburilor sindicale și caselor de cultură. Datorită acestui fapt, dar înainte de toate datorită bogăției de genuri și varietăți de forme regionale, vigoarea creației noastre populare, s-au putut prezenta numeroase dansuri și cîntece autentice, interpreți de muzică instrumentală și cîntăreți ce stăpîneau un autentic repertoriu tradițional. Se poate afirma deci că n-au lipsit cîntecele și dansurile autentice, acele realizări artistice ale celor mai buni interpreți populari, care au transmis, prin tradiție și prin măiestria interpretării, un mesaj de profundă umanitate, care a vorbit lumii despre calitățile, despre virtuțile poporului nostru, despre omenia lui, despre dragostea lui de frumos.

Dar acum, cînd marele succes a fost înregistrat, se cuvine să recunoaștem că alături de acestea au apărut la festival și forme așa-zis „stilizate" ale cîntecelor și dansurilor noastre populare, fapte pseudofolclorice, lipsite de autenticitate, stoarse de vlaga pe care le-o dă o îndelungată tradiție, exhibări ale unei pretinse virtuozități, manifestări de pur formalism, lipsite de conținut, de mesaj.

Apariția lor nu a fost întîmplătoare mai cu seamă la ansamblurile care ne-au reprezentat în concursul internațional. Ea este rezultatul unei anumite orientări a celor ce conduc aceste ansambluri, orientare ce se lăsa furată de spectacolul pur și tinde să văduvească cîntecul și dansul popular românesc de ceea ce are el autentic, purtător de mesaj și de adevărată valoare artistică. Această orientare reprezentată astăzi de unii dintre instructorii marilor ansambluri se cere discutată acum după festival, cînd ne dăm seama de tot ce prezența noastră a avut pozitiv, dar și negativ. Se cere discutată și înlăturată, pentru că perseverarea pe linia ei poate pune în cîțiva ani în pericol poziția pe care folclorul nostru a cîștigat-o pe plan internațional.

Dezbaterea științifică ce a încheiat festivalul a arătat că pentru a rămîne în contemporaneitate folclorul trebuie să selecteze valorile adevărate, autentice, profund umane. Concluziile acestor dezbateri pot fi orientative și pentru modul în care punem noi în valoare folclorul în echipele și ansamblurile de amatori.

Prof. MIHAI POP

ROSTUL CULTURII ARTISTICE

Secolul nostru a fost denumit, și nu fără îndreptățire, un secol „al culturii", datorită bogăției și diversității mijloacelor de informare. Aflate la îndemîna oricui, ele hrănesc și formează mintea omului, sensibilitatea și caracterul lui, într-o măsură înainte necunoscută. Cei ce nu se folosesc din plin de ele rămîn în urma vremii lor, cum rămîne pietonul sleit în urma limuzinii cu opt cilindri.

Omul comun din zilele noastre — așadar, dumneata, cititorule, ca și mine, autorul acestor rînduri — avem posibilități pe cît de numeroase și de variate, pe atît de ușor abordabile de a trăi în ambianța de idei în care se elaborează știința, arta, literatura și, o dată cu ele, însеși directivele morale și sociale ale contemporaneității. Produsele spirituale și circulația ideilor, cu luarea de atitudine ce-o implică față de marile și micile probleme sau aspecte ale vieții, se află azi la îndemîna tuturor. Prilejul contactului cu tot ce se creează, se spune sau se petrece în lume apare nu numai cu asiduitate, dar și cu regularitate în societatea modernă, furnizînd, o dată cu evenimentele vieții locale și universale, elementele necesare înțelegerii și transformării lor într-o experiență colectivă și personală. Ele ocazionează și înlesnesc, în mod diferit, dar cu egală eficiență, aptitudinile de gîndire, formarea gustului pentru artă și constituirea reflexului critic, obișnuind intelectul să-și lărgească orizontul de observație.

Mai mult ca oricînd în istoria culturii și civilizației, *„spiritul îl caută azi pe om, ca Hercule pe dispărutul Hylas"*. Întîlnirea lor poate fi lesne realizată, folosind o cantitate oarecare de timp individual și cheltuind o oarecare energie intelectuală pentru problemele de cultură. Omul zilelor noastre nici nu mai trebuie să frecventeze neapărat cursurile universităților populare, conferințele publice, expozițiile de artă, spectacolele de dramă sau operă și concertele spre a-și completa lacunele de informație. Le va frecventa după ce va fi prins gustul pentru ele, devenindu-i necesare trăirii mai intense și mai depline a vieții. Deocamdată, difuzorul, aparatul de radio, micul ecran, picupul, magnetofonul îi servesc totul la domiciliu, standurile de cărți la locul de muncă îl țin la curent cu activitățile editoriale, factorul poștal lasă la ușă publicațiile preferate. Efortul de a ajunge la sursele cele mai autentice ale spiritualității a fost redus, așadar, la minimum, în unele domenii de artă și literatură desființat chiar, încît procesul a ceea ce se numește, cu un termen destul de demonetizat în urma desei lui utilizări, „culturalizare" se desfășoară aproape neobservat, în ritmul vieții cotidiene.

A nu citi, a nu audia poezia, teatrul, muzica la radio, a nu avea un picup cu o discotecă oricît de redusă, cuprinzînd măcar cîteva din operele de căpetenie ale muzicii universale și naționale, a nu consulta albumul de sculptură și pictură, echivalează cu a emigra din epoca ta într-un spațiu atemporal, echivalează cu lipsa de entuziasm și de înțelegere în fața vieții.

Ce urmărește cultura? Urmărește să decoreze existența, să o prefacă necontenit, să-i dizolve monotonia și automatismul intervenite în urma dezvoltării tehnicii și a mecanizării multora din activitățile umane. Să ne releve, în ultimă analiză, armonia și calitatea vieții. Întocmai ca gimnastica în concepția lui Socrate, ea îl fortifică pe om — și nu numai intelectual, ci și fizicul lui, în măsura în care echilibrul fizic este rezultatul tonusului psihic. Doctorul Albert Schweitzer, care a petrecut trei sferturi din viața sa în centrul Africii, povestea în jurnalul său din junglă că, în timp ce albii lipsiți de preocupări mai înalte, fără interes pentru activitățile spiritului au fost decimați în foarte scurt timp de continentul negru, deși erau înzestrați cu fizic robust, cei cu o viață interioară bogată, acaparați de interesul pentru activitățile spirituale, au rezistat admirabil, oricît de debili trupește să fi fost, torturii climatului.

E o observație care merită să fie reținută.

GEORGE SBÂRCEA

ALBINA pag. a 4-a

PLASTICA

CULORILE LUI ȚUCULESCU

Oricine privește picturile lui Ion Țuculescu este emoționat și puternic impresionat de frumusețea culorilor lui.

Felul în care pictorul știe să îmbine culorile cu motivele, inteligent stilizate, preluate de pe cursăturile costumelor populare ori de pe scoarțele oltenești frumos și variat decorate, a făcut ca lucrările acestui mare pictor să capete atributele cele mai înalte ale măiestriei artistice.

Ca Arghezi și Brâncuși, Țuculescu a folosit pentru arta sa aceleași izvoare și aceeași sevă. Dacă T. Arghezi este mare în literatură și a dat țării „Cîntare omului", dacă Brâncuși e la fel de mare în sculptură lăsîndu-ne, simbolic, „Pasărea măiastră", Ion Țuculescu ne-a lăsat moștenire o seamă de picturi în care fluturii, păsările, oamenii, copacii, frunzele, florile și iarba sînt contopite într-un covor feeric de lumină și culoare. Fiecare imagine trăiește prin colorit și este vie fiindcă pictorul a știut să împrumute culorilor și pînzelor sale o parte din inima, din mintea, imaginația și sufletul său. Există în pictura lui ceva care-l determină pe privitor să întîrzie în fața tablourilor timp îndelungat. Această forță care îl reține își are seva în trăinicia artei noastre populare tradiționale, transmisă din generație în generație de-a lungul sutelor de ani.

Țuculescu este un mare pictor modern care a rămas credincios artei țăranului nostru.

Ion Țuculescu a iubit arta țăranului din Oltenia, a știut să o privească și să o înțeleagă, căutînd să pătrundă cît mai adînc sensurile acesteia în care sălășluiesc legendele, datinile, miturile, simbolurile, emoțiile vieții, ridicînd această artă folclorică pe culmile cele mai înalte și reușind să depășească, prin calitățile sale picturale, curente, opinii și modalități de exprimare chiar internaționale. El știe să sugereze, să simplifice, să aprofundeze să deslușească tainele naturii și forța vieții. Sînt demne de semnalat lucrările **Hora în pădure, Covorul cerului, Noapte la Ștefănești, Autoportret, Printre străbuni, Apus de soare etc.**

Ion Țuculescu este de origine din Craiova unde s-a născut în anul 1910 la 19 mai. Tot în Craiova urmează școala primară și liceul. În București continuă să studieze științele naturale și medicina, devenind cercetător în problemele științei medicale. Încă din liceu dovedea o înclinație pentru desen și pictură; dar abia la 25 de ani se apucă serios de această frumoasă îndeletnicire pe care n-o mai părăsește decît la sfîrșitul vieții lui, în iulie 1962, cînd se stinge în vîrstă de 52 de ani.

În acest răstimp de viață, Ion Țuculescu a lăsat țării moștenire un mare tezaur de artă. Muzeul de artă al Republicii Socialiste România se mîndrește cu o seamă de lucrări valoroase aparținînd acestui mare artist. După moartea sa au fost organizate expoziții retrospective în mai multe orașe ale țării iar în anul 1966 la a 33-a Bienală de artă de la Veneția, Ion Țuculescu a fost reprezentat cu 80 de lucrări. Au urmat, apoi, o serie de expoziții în străinătate.

Țara întreagă și poporul român îl cunosc și îl apreciază ca și marile orașe ale lumii unde lucrările lui entuziasmează și sînt comentate în modul cel mai favorabil, fiind socotite mult reprezentative ale artei și spiritualității românești contemporane.

Prof. DOINA MATCĂU

Omul de zăpadă, pictură de Ion Țuculescu

CARTE

MIHAI GAVRIL: RĂDĂCINĂ ȘI CER

Adunîndu-și rar stihurile într-un volum, autorul face un act de exigență și de-aceea e o plăcere să scrii despre un poet dotat cu spirit critic, adică simț artistic. El e vădit de la titlul ce, printr-o metaforă fericită, ilustrează relațiile poetului cu glia țării din care, luînd vlagă, se-nalță spre bolta cerească a creației. Substanțial proslăvitor al plaiului natal întru cîntarea căruia el descoperă imagini inedite, expresive, autorul știe să exprime cu dragoste, patos și comunicativă ardoare sentimentele încercate. Izvorul lirismului său vine din vigoarea reavănă a gliei și comoara folclorică; Mihai Gavril întruchipează cazul unui bard care nu compune decît atunci cînd simte o chemare irezistibilă, așa că nici un vers de al său nu stă sub semnul convenționalismului.

Cînd inspirația dă impuls și nimb stihului, iată cît de sugestiv e redată Hora: De ea ne amintesc izvoare / și din străbuni, întreg rămas, / cățuiele de lut și soare / cu smalț de flori și lună ars, / Și fierul pus la plug o știe / și-un cerb ce-a dus, în coarne, grea, / cea mai de preț aurărie / o roată ce ne-a frînt pe ea!

Poet de idei și rapsod plin de o aleasă sensibilitate, Mihai Gavril toarnă în vers un fior de arzătoare poezie ce străbate, ca un acord vibrant și plin de violoncel tot acest volum. Cizelate cu migală, poemele transmit, pe lîngă tremurul cald al simțirii și suflul de neșters al autenticității. Dăltuite într-o limbă limpede, aceste poeme — sînt și cantabile și ușor de rostit pe dinafară. Păcat că spațiul nu ne îngăduie să cităm atîtea versuri cîte ne-au plăcut și încîntat cu deosebire din poeme de-a dreptul antologice, care demonstrează, pe lîngă talentul autorului, o concepție a sa limpede despre mesajul artistic pe care-l împărtășește cu un meșteșug demn de toată lauda.

CAMIL BALTAZAR

CONCURSUL

CELE MAI FRUMOASE LEGENDE

Premiul II acordat de ALBINA

ROABELE DIN CETATEA DEZNEI

Pe o vale frumoasă ce duce către Munții Codrului și către dealurile cu marmoră roșie, se afla demult o cetate cu numele Dezna. Era mare, înaltă, din piatră, cu uși și ferestre grele din lemn și armătură de fier.

Pe cînd era în plină înflorire, cetatea a fost ocupată de turci. O dată cu stăpînirea străină și cu birurile grele care asupreau poporul, în satele din împrejurimi a început jalea și foamea. Nesupunerea era pedepsită cu moartea prin spînzurătoare, iar osînda era împlinită în spatele cetății, lîngă pietrele care se mai văd și acum.

Într-o zi, căpetenia turcească a dat ordin ca toate fetele peste cincisprezece ani să se înfățișeze în tîrgul din preajma cetății. Așa s-au făcut alese o sută de fete care de care mai vrednice și mai frumoase și care au fost duse să lucreze la cetate, fără s-o părăsească și fără nici un drept de plîngere. Poporul, înspăimîntat, dorea să curme această samavolnicie, dar totul a fost în zadar și orice încercare a rămas fără rezultat, cei care s-au ridicat împotrivă fiind uciși fără milă.

Cele o sută de fete lucrau din zori pînă seara, tîrziu, făcînd mîncare, haine și pregătind arme de luptă. Căpetenia otomană, căreia trebuia să i se îndeplinească toate poftele, a cerut să-i fie înfățișate fetele aflate în robie. Povestea spune că mîndrețe de fată cu numele Lucreția a fost pe placul căpeteniei și la vederea ei, inima lui a fost strînsă ca într-un clește. Lucreția era înaltă, cu părul negru ca pana corbului, cu ochii căprui și cu privirea aspritică de spaimă.

— De azi înainte ai să fii soția mea, s-a răstit căpetenia.

— Roaba ta am să fiu, că ușile cetății sînt grele și ferecate, dar nevasta ta niciodată !

— Ai să trăiești în bunătăți și aur, ai să faci ce vrei și toată lumea are să fie la picioarele tale. Eu o să stăpînesc aceste pămînturi și tu ai să ai roadele.

— Te urăsc, fiară sălbatică ! Vrei să am la picioare sudoarea părinților mei ? Mi-ai omorît frații și vrei să fiu nevasta ta ?

— Ai să mori legată cu bolovani la mîini și la picioare sub privirea părinților, să-i îndurerezi pînă vor crăpa. Alege : moartea, ori să-mi fii nevastă !

— Moartea, răspunse Lucreția.

— O primești mîine dimineață în zorii zilei, la cîntatul cocoșilor !

Căpetenia, înfuriată, a aruncat sabia de pămînt și de furie s-a izbit în zid de trei ori.

Lucreția a povestit fetelor pățania.

— Să dăm foc prafului de pușcă ce se află în podrumul cetății, spuse o tinerică cu glas subțire, tremurînd de frică.

— Să-i dăm foc, răspunseră toate.

Așa că veni seara și după ce s-a terminat lucrul și s-a schimbat oastea de pază, fetele s-au culcat, cu gîndul la ce trebuia să se întîmple. Cu multă socotință, Lucreția s-a furișat către poarta ce dădea la spînzurătoare și, cu o lovitură de piatră, a trîntit la pămînt pe oșteanul de pază. Una după alta, fetele au fugit în codru. Lucreția și încă vreo două s-au furișat lîngă gura podrumului și, pe o ferăstruică, au aruncat o cîrpă aprinsă la un capăt și legată cu ață. Nu s-au găsit bine suratele în pădure și numai ce s-a văzut o flacără și o detunătură de vui toată lumea. Cetatea s-a prăbușit cu tunet mare și a ars pînă-n zori. Așa că au murit toți turcii și din căpetenie nu s-a mai găsit nimic.

Poporul și cele o sută de fete roabe au scăpat de asuprirea turcească, iar numele cetății și ruinele ei se păstrează și astăzi.

Povestea spune că s-a făcut o petrecere mare și Lucreția s-a măritat cu un fecior din partea locului, după datină, și poate strănepoții strănepoților ei mai trăiesc și astăzi.

VITALIE MUNTEANU
Sebiș — Arad

Amurg pe lacul Siutghiol

Foto : EMIL ZERONIAN

CÎNTEC LA TOPIREA ZĂPEZII

Ivit în ploaie ca-ntr-o stampă veche
un soare muced plînge cu lumină.
Alaltăieri sau ieri, nu mai știu bine,
S-a spart oglinda iernii în grădină.

Alerg spre cea dintîi coridă
a proaspătului anotimp
și sufletul mi-e pelerină
sub care-aș vrea să cad înfrînt
de spada soarelui-răsare
cînd plaja-i plină de arginți
și marea, nesfîrșita mare,
ne suge sîngele din oase
ca să ni-l dea-napoi răcit
și numai bun de pus la bube.

Cînd soarele neputincios
în loc să mă adune-n aur
mă lasă vagabond, pe jos,
eu cînt
căci haina mea de ploaie
atît de putrezită de-nserări
ascunde-alt soare : inima
și știe
că dimineața veșnicilor sori
e dincolo de fiecare noapte
în care-am dat, cîntînd,
cu pumnu-n nori...

TEOFIL BĂLAJ

GUARDUL DIN SAT

O neagră aripă
se lasă pe drum cu zăpada cernită
și spulberă în zarea închisă
o rază de lună
rămasă pe alb oglindită.

Din oarbe ferestre
galbene fire de ață se rup.
In noaptea soioasă
tăcerea e umplută
cu surde ecouri și urlet de lup.

Prin umede paie într-o ladă stricată
se gudură ciini nocturni
și bat.
Tremură frigul, fluieră vîntul
și guardul din sat.

E singur guardul
cu bîta-i de veghe pe drumul pustiu
și-l chinuie-un gînd :
în casă e rece
plînge femeia și copilu-i flămînd.

Oftează guardul
și iarăși veghează
la grîul străin din sacul umflat.
Tremură frigul, fluieră vîntul
și guardul din sat.

1933

A. EBION

RĂVAȘ PENTRU BUNICUL

Bunicule, eu nu te-am cunoscut,
Abia doar tata minte te mai ține.
Un glonte te-a ucis lîngă Predeal...
De-atunci tot curge timpul peste tine.

Nu ți-am văzut nici ochii. Verzi? Căprui ?
Și nu-ți cunosc a mîinii mîngîiere;
Pe uliță nu te-am zărit venind
Cu buzunarul încărcat cu mere.

Nu știu nici unde îți va fi mormîntul
Unde-ai ascuns al inimii rubin,
Pe unde macii stau la sfat de taină
Și își vopsesc potirele-n carmin.

Dar dacă-n iarbă sîngele tău tînăr
Și printre flori a fost menit să fie,
O picătură a păstrat-o tata
Și el, prin vreme, mi-a lăsat-o mie.

GH. ZARAFU

FÎNTÎNA TINEREȚII

Fîntîna tinereții curge-ntr-una...
In sori, pe flori, în visul tuturor.
Și totuși stele pier în hău, ușor,
Ca-n jale, dorul, în eclipsă luna.

Scrutez dintr-al veciilor pridvor :
Iubirea, moartea ne-mpletesc cununa.
Fîntîna tinereții curge-ntr-una...
In sori, pe flori, în visul tuturor.

Destinu-mi moștenesc dintotdeauna :
Spre curțile norocului cocor
Din amintiri, ce-mi cîntă trist în cor,
Răsai, dor dulce, vieții-mi descînți struna.
Fîntîna tinereții curge-ntr-una...

IOAN ȘERB

CALENDARUL TRADIȚIILOR

NUNTĂ DE BASM

...Și pentru că toamna e de baladă, pentru că faptele și visele tinereții le sînt ca de poveste și dragostea ca un cîntec, nunta nu le putea fi decît de basm.

Așadar mirele, „tînărul împărat", cum ne încredințează oratia de petit, plecat la vînătoare prin tărîmuri minunate, a dat de o „urmă de zînă" sau de o floare pe care s-a hotărît să o mute în grădina sa, drept care și-a trimis voinicii s-o pețească și să pună chezășie „C-a nost tînăr împărat / Va fi un soț de bun trai". Din parte-le, doresc tinerilor toate darurile: „Locaș pentru dumneavoastră / Curte albă lîngă drum", „tărie, înțelepciune, blîndețe, vitejie" și, mai ales, „Din trupul domniilor voastre: / Fii și fiice frumoase / Să fie feți / Și logofeți".

Și astfel se pornește nunta care adună la un loc mulțime de prin toate tărîmurile, satele și întinde masa belșugului, avînd în cap pe mireasă „Cu cunună de argint, / Cu șlaier pînă-n pămînt", pe tînărul împărat, frumos și el de „Nu știu-i păunaș rotat, / Ori mirele fărmăcat", înconjurați de prietenii voinici, stegari, drușce și vătăjițe. Cum se cuvine, la loc de cinste stau părinții, în fața cărora fata cuvîntă cu smerenie și recunoștință: „Îți mulțumesc de născut, / De-mbrăcat și de crescut, / De-mbrăcat și de spălat / Și de mult lucru doicat". Iar prietenele miresei cer îngăduință cumătrului mare : „Să cinstim pe sora noastră / C-așa-i legea-n țara noastră", îndemnînd-o totodată ca la noua ei casă: „Să fii bună și cuminte, / Să fii harnică, blajină". Iar, la rîndul lor, mirii schimbă daruri. Între care, ca mai de preț, strălucește albeața ștergarelor și cămășilor, chezășie a curățeniei și belșugului.

Iar apoi, voind mirele să-și ia aleasa, va mai trebui să treacă o încercare în fața „portarilor, portăreilor", ce îi pun tot soiul de întrebări pentru a-i vedea priceperea și istețimea, la care el trebuie să răspundă doar „cu cuvinte bune".

Petrecerea se dezlănțuie, cu cîntec și joc, cuprinzînd satul, care, de fapt, este primul și cel mai de seamă nuntaș. Se urmează, ca adevărate minuni de basm, alaiul de datini, adunate de prin toate tărîmurile, căci sîntem la o nuntă a întregii țări, care de care mai strălucită și pilduitoare: Colăcăria, Inhobotarea, Busuiocul, Vulpea, Pintenul, Uncropul...

...Și pentru că toamna e de baladă, tinerețea de poveste, dragostea ca un cîntec și nunta de basm, își vor aduce aminte mirii de ea întotdeauna ca de o minune îndătinată. Iar noi, de asemenea.

ALEXANDRU POPESCU

Centrala telefonică automată de la Craiova

TRASEE LUNARE

Așadar, ceea ce pînă nu de mult părea încă de domeniul fanteziei, s-a transformat în realitate sub ochii noștri. Pe traseul Pămînt—Lună au pornit într-o nouă călătorie alți pămînteni. Ei sînt Charles Conrad, Alan Bean și Richard Gordon. Primii doi au coborît pe Lună. Sînt doi marinari de profesie care, pentru un timp, au abandonat mările și oceanele Terrei spre a călători în Oceanul Furtunilor de pe Selena. Ce-i drept în acest ocean nu există apă. Denumirea i-a fost dată de către astronomii din secolele trecute, în telescoapele cărora această cîmpie întinsă apărea ca o suprafață de apă agitată.

Călătoria temerarilor astronauți a început vinerea trecută la orele 18,22, cînd nava spațială „Apollo-12" a pornit în lungul său drum prin spațiul sideral. Totul a decurs normal și cu o precizie uimitoare. Aceasta este posibilă datorită faptului că știința și tehnica contemporană au creat asemenea instrumente perfecționate, cum sînt, de pildă, ordinatoarele electronice, care pot să efectueze o serie de acțiuni deosebit de complexe, începînd de la lansarea în spațiu a navelor cosmice și pînă la revenirea lor pe Pămînt.

„Apollo-11" a dus, în iulie trecut, primii pămînteni pe Lună. Datele furnizate de această expediție au îmbogățit mult cunoștințele noastre despre astrul nopții. Cu ajutorul eșantioanelor de sol lunar (circa 31,5 kg) aduse pe Pămînt de către astronauții Armstrong, Aldrin și Collins, oamenii de știință au avut posibilitatea să verifice o serie de ipoteze. Avem astăzi certitudinea — ce-i drept numai pentru zona restrînsă explorată de primii cosmonauți — că pe Lună nu există apă ori viață, că în solul lunar se află multe din elementele chimice existente pe pămînt, că suprafața Lunii e destul de solidă pentru a putea menține obiecte destul de grele. Dar, din asemenea date nu se pot trage încă concluzii valabile pentru întreaga suprafață lunară. Este ca și cum am încerca să ne facem o părere despre planeta noastră, studiind doar o zonă din deșertul Saharei ori din unul din oceanele Pămîntului. Și, fără îndoială, că o astfel de părere ar fi eronată. De aceea, pentru ca oamenii de știință să poată descifra toate tainele astrului nopții este necesar să se exploreze treptat alte și alte regiuni ale Selenei. Echipajul de de „Apollo-12" are tocmai o asemenea sarcină.

În timpul șederii lor de aproximativ 34 de ore, pe Lună, astronauții Conrad și Bean vor cerceta amănunțit regiunea în care au aselenizat. Ei se vor deplasa pînă la o depărtare de 300 metri de modulul cu care au aselenizat, colectînd mostre de sol lunar, fotografiind fiecare loc de unde au luat aceste roci și efectuînd un mare volum de cercetări. Laboratorul științific montat pe Lună, format din 5 instrumente de cercetare foarte complicate, va transmite pe Pămînt, timp de un an, date despre Lună. O sarcină importantă a actualului echipaj constă și în aceea de a recupera de pe stația automată „Surweyor-3" (coborîtă pe Lună în aprilie 1967) cîteva obiecte, printre care și camera de televiziune. Aduse pe Pămînt, acestea vor permite oamenilor de știință să verifice efectele pe care le-a avut asupra lor expunerea prelungită în mediul lunar.

În prezent se presupune că Luna are o scoarță solidă de cel puțin 15 km grosime. Pentru a se verifica această ipoteză modulul va fi sacrificat. După ce va readuce pe astronauți în cabina de comandă, împreună cu toate instrumentele și mostrele de sol lunar, el va fi făcut să cadă pe Lună de la o înălțime de aproximativ 110 km. Ciocnirea modulului cu Luna va fi deosebit de puternică. Undele produse cu acest prilej vor fi înregistrate de un seismograf mai perfecționat decît cel montat pe Lună în iulie trecut de către astronauții Armstrong și Aldrin și vor fi transmise, apoi, pe Pămînt. Analiza lor științifică va aduce, astfel, noi clarificări asupra solidității solului lunar.

A doua călătorie a oamenilor în Lună s-a produs sub ochii noștri. Am fost astfel martorii unor evenimente care, împreună cu cele furnizate recent de zborul în grup al navelor sovietice „Soiuz-6", „Soiuz-7" și „Soiuz-8", deschid noi și largi perspective pentru cucerirea Cosmosului. Și, dacă totul se va desfășura potrivit planurilor elaborate de oameni de știință din Uniunea Sovietică, S.U.A. și din alte țări, se poate afirma, de pe acum, că nu e departe vremea cînd omul va pune piciorul și pe alte corpuri cerești, printre care primul va fi planeta Marte, făcînd astfel un nou pas în direcția păcii.

S. LAZĂR

RINICHIUL ARTIFICIAL

Viața este condiționată de procese chimice necontenite, în urma cărora, în organism apar substanțe numite reziduale. Îngrămădirea acestor substanțe în partea lichidă a organismului, adică în humori, sau după expresia unui mare biolog, Claude Bernard, în mediul intern, stînjenește ori împiedică viața. Viața nu este deci posibilă fără îndepărtarea din organism a substanțelor reziduale. La mamifere, funcția de excreție este îndeplinită de mai multe organe, ca de pildă. plămînul, care în afară de faptul că este organ importator de oxigen, elimină bioxidul de carbon și o cantitate mare de apă. Pielea, datorită înzestrării ei cu glande sudoripare, este nu numai un înveliș protector al corpului, dar și un dispozitiv de mare suprafață pentru excreția apei și a diferitelor săruri. Apă, săruri minerale și resturi de pigmenți sanguini sînt eliminați de ficat și de tubul digestiv. Cel mai de seamă organ excretor rămîne însă rinichiul, care are rolul să epureze sîngele de reziduurile cele mai primejdioase și anume de zgura metabolismului protidelor (uree, acid uric, creatinină) și să asigure în mare măsură, prin eliminări însemnate de apă și săruri, menținerea mediului intern constant. Prin ambii rinichi trec în fiecare minut 1 300 ml de sînge, adică rinichii filtrează 78 litri de sînge într-o oră, deci în 4 minute, tot sîngele corpului trece prin rinichi.

Cînd funcția rinichiului este grav compromisă, rezultă o intoxicare a organismului, care în funcție de gravitatea și durata leziunilor renale, duce, într-un timp mai lung sau mai scurt, la moarte. Deficiența renală poate să aibă cauze multiple și este cunoscută clinic sub numele de insuficiență renală.

Moartea se produce prin acumularea treptată în sînge a substanțelor reziduale (uree, potasiu, sulfați, fosfați, acid uric) care ajungînd la anumite concentrații, primejduiesc viața înainte ca vindecarea normală a rinichiului să se poată realiza. Scopul utilizării rinichiului artificial este menținerea organismului în viață, pînă la reluarea funcției renale. Rinichiul artificial nu este, cum am fi tentați să credem, un aparat introdus în organism spre a înlocui, pentru un timp mai lung sau mai scurt, rinichiul, ci metoda care se bazează pe principiul dializei, adică pe proprietatea pe care o au elementele chimice de a traversa o membrană cu pori foarte fini, cum este celofanul, și pe principiul osmozei, adică pe presiunea determinată de concentrația sărurilor într-un lichid. Printr-o membrană de celofan care separă două soluții de concentrații diferite au loc schimburi de elemente, care tind să stabilească echilibrul între cele două soluții de concentrație diferită : este principiul fizic al echilibrului de membrană. Dacă sîngele unui bolnav cu insuficiența renală acută este trecut printr-un tub de celofan subțire, care se scaldă într-o soluție în care sînt dizolvate săruri în concentrație anumită, prin membrana de celofan trec din sînge o parte din substanțele reziduale : uree, potasiu și alte elemente. Se produce astfel o epurare a sîngelui, care permite supraviețuirea bolnavului pînă la reluarea funcției renale. De la primele metode de epurare, care constau din sudație și purgative, pînă la aparatul modern, folosit astăzi, a fost necesar un lung interval de timp pentru aprofundarea fiziologiei renale și pentru a fi învinse unele greutăți tehnice. Descoperirea heparinei, substanță anticoagulantă, a rezolvat problema dificilă a coagulării sîngelui scos afară din corp. Rinichiul artificial, folosit în clinicile din țara noastră, se compune dintr-un cilindru de sîrmă inoxidabilă, pe care se înfășoară un tub de celofan, sterilizat, lung de 45—50 m. Acest cilindru se învîrtește parțial cufundat într-un bazin cu o capacitate de 100 litri, în care se găsește soluția dializantă, compusă din clorură de sodiu, bicarbonat de sodiu, glucoză, clorură de potasiu, în proporții anumite și dizolvate în 100 litri apă. Aparatul se montează în circuitul veno-venos. Printr-o venă mare de la baza coapsei se introduce o sondă pînă în vena cavă inferioară. Această sondă este montată la o pompă care aspiră sîngele, îl trece printr-o serie de elemente care rețin chiagurile și bulele de aer, printr-un fluxometru care indică viteza și apoi în tubul de celofan înfășurat în jurul cilindrului. Datorită rotației cilindrului, sîngele parcurge tubul de celofan și ajunge la celălalt capăt al lui, unde a doua pompă îl reinjectează în corp, într-o venă de la plica cotului. Debitul aparatului este de 200—300 ml. pe minut. În timpul trecerii prin tubul de celofan au loc schimburi între sînge și soluția dializantă din rezervor, în ambele direcții, potrivit legii echilibrului de membrană. Deci se produce nu numai epurația produselor de dezintegrare, din sînge, ci și un schimb de electroliți adică de elemente chimice dizolvate în apă, atît dinăuntru în afară cît și din afară înăuntru.

În general, durata unei ședințe este de 2—4 ore și bolnavii care au aparatul cardio-vascular integru suportă bine. Din oră în oră se recoltează sînge pentru diferite dozări (uree, clor, potasiu, calciu, rezerva alcalină și altele).

Puterea de epurație a rinichiului artificial este foarte mare și deșeurile azotate sînt eliminate în mare proporție, de ex. : se elimină 20—50 g uree într-o oră. Dacă la începutul ședinței, ureea bolnavului era de 6 g‰, cifră enormă față de 0,40 cît este normal, la sfîrșitul ședinței ureea poate ajunge în jurul cifrei de 1 g. De asemenea, potasiul care este mult crescut și ajuns periculos pentru mușchiul cardiac, coboară la valori normale ; se schimbă și aspectul clinic al bolnavului : agitația sau somnolența este înlocuită de calm și stare generală bună, greața și vărsăturile încetează, pofta de mîncare revine. tensiunea arterială se normalizează. Ameliorarea obținută este durabilă și ea permite bolnavului să depășească faza critică a leziunilor renale și să ajungă în faza de reluare a diurezei.

Evoluția clinică și probele de laborator arată recuperarea funcției renale care se completează într-un timp de 3—6 luni. Vindecarea este completă și definitivă, atunci cînd insuficiența renală este într-adevăr acută, survenită pe un rinichi anterior sănătos.

Folosirea rinichiului artificial a scăzut în mod impresionant mortalitatea prin insuficiența renală acută ; dacă mortalitatea în insuficiența renală acută datorită septicemiilor post-abortum sau intoxicațiilor era de 80—85 la sută folosirea rinichiului artificial a scăzut-o la 9 la sută. Introducerea rinichiului artificial în tratamentul insuficienței renale acute ilustrează aportul tehnicii moderne în medicină și traduce grija pe care organele de conducere din țara noastră o au pentru sănătatea oamenilor.

Conf. dr. docent
VALENTIN NEAGU

Realizări tehnico-științifice

PROSPECȚIUNI SEISMICE

Rezultate bune au fost obținute de geofizicienii din cadrul Ministerului Petrolului în problema obținerii unui maximum de informații asupra subsolului prin interpretarea matematică a curbelor de înregistrare a undelor seismice produse prin explozii dirijate. Specialiștii români au folosit o aparatură seismică de mare sensibilitate, ale cărei indicații au fost prelucrate matematic la un calculator electronic. În acest scop ei au elaborat o serie de relații matematice cu ajutorul cărora au putut „filtra" semnalele obținute pe teren, eliminînd o parte din elementele perturbatoare.

DECIDAVA

Intre localitățile Rasova și Dunăreni din Dobrogea au fost descoperite urmele cetății getice Decidava. Un colectiv al Muzeului de arheologie din Constanța a început săpături de degajare. Lucrările de dezgropare a anticei cetăți vor contribui la îmbogățirea patrimoniului istorico-muzeistic și turistic al Dobrogei, cu noi dovezi materiale despre existența strămoșilor poporului român pe aceste meleaguri.

INSTALAȚIE DE RĂCIRE

Doi specialiști români au pus la punct un procedeu și o instalație de răcire a laminatelor, fără deformarea platinelor, cu două trepte. Această invenție elimină oxidarea secundară, care are loc în timpul procesului de răcire simplă și mărește posibilitatea de a se elabora tablă de calitate superioară.

Intreg procesul de răcire este automatizat, eliminînd condițiile dificile de lucru, platinele obținute în acest fel nu sînt deformate, ceea ce creează posibilitatea unor mecanizări la laminoarele de tablă subțire.

CRONICA INTERNAȚIONALĂ

VIETNAM

Intervenția americană în Vietnam continuă, în ciuda faptului că forțele iubitoare de pace de pe toate meridianele și paralelele globului cer, tot mai insistent, să se pună capăt acestui război nesăbuit. Apărîndu-și dreptul la libertate, independență și suveranitate, poporul vietnamez dă agresorilor lovituri tot mai puternice în diferitele sectoare de luptă.

Acțiuni puternice în sprijinul poporului vietnamez și împotriva războiului din această parte a lumii au avut loc în săptămîna trecută atît în S.U.A. cît și în alte părți ale lumii. Multe milioane de partizani ai păcii din Statele Unite ale Americii aparținînd celor mai diferite pături sociale și tendințe politice au luat parte, în ultimele zile, la mitinguri, marșuri, demonstrații, conferințe, toate avînd ca temă încetarea imediată a războiului din Vietnam.

Evoluția situației din această parte a lumii dovedește că problema vietnameză nu poate fi rezolvată pe calea armelor. Singura cale dreaptă și logică este aceea a retragerii imediate și necondiționate a trupelor americane din Vietnamul de Sud, lăsîndu-se poporului vietnamez posibilitatea să-și rezolve singur problemele interne, potrivit intereselor și aspirațiilor sale de pace și libertate.

INDIA

În ultimii ani, în rîndurile partidului de guvernămînt Congresul Național Indian s-au ivit o serie de divergențe, ca urmare a neconcordanței de vederi dintre unii membri marcanți ai conducerii partidului. Aceste divergențe s-au accentuat în urma alegerilor prezidențiale din vara aceasta, cînd forțele de dreapta din C.N.I. au fost înfrînte, în funcția de președinte fiind ales Venkata Giri, exponent al forțelor progresiste, sprijinit și de primul ministru Indira Gandhi. Naționalizarea principalelor bănci din țară a agravat și mai mult aceste divergențe. Forțele de dreapta din Congres, în frunte cu președintele partidului, Nijalingappa, încearcă să împiedice introducerea unor reforme economice și sociale necesare pentru modernizarea industriei și agriculturii preconizate de primul ministru Indira Gandhi și fac tot ce le stă în putință pentru întărirea marelui capital în economie.

Confruntarea dintre reprezentanții celor două tendințe opuse îmbracă forme variate. Poporul indian, forțele progresiste din țară sprijină politica primului ministru. Și, fără îndoială, că din această confruntare forțele progresiste vor ieși învingătoare, deoarece propășirea Indiei nu e cu putință decît prin introducerea unor reforme care să ducă la dezvoltarea mai rapidă a economiei acestei țări cu o populație de peste 500 milioane de locuitori.

HELSINKI

În capitala Finlandei au început zilele acestea convorbirile dintre Uniunea Sovietică și S.U.A. cu privire la limitarea cursei înarmărilor strategice. Evenimentul e primit cu deosebită însuflețire de opinia publică mondială, care vede în încetarea cursei înarmărilor un factor pozitiv pentru îmbunătățirea relațiilor dintre state.

Cu prilejul începerii acestor convorbiri, reprezentantul Uniunii Sovietice, Semionov, locțiitor al ministrului Afacerilor Externe, a arătat că guvernul sovietic dorește „ca obiectivele care stau în fața întîlnirii de la Helsinki să fie realizate cu succes". În același timp, reprezentantul Uniunii Sovietice și-a exprimat convingerea că „dacă la ambele părți există năzuința reală de a căuta o înțelegere reciproc acceptabilă, care să nu lezeze securitatea celor două țări și nici a altor state, ele pot și trebuie să depășească greutățile și piedicile evidente și să găsească soluții raționale".

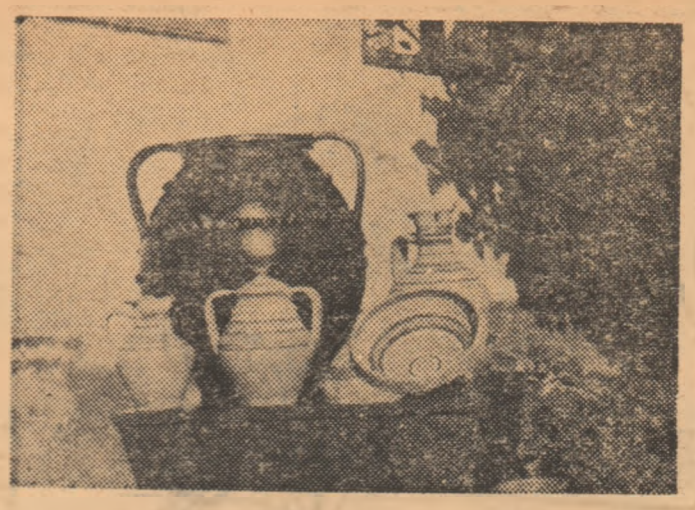

VEȘTI DE LA CORESPONDENȚI

● La clubul petroliștilor au fost deschise cursurile Universității populare din orașul Tîrgoviște. Cuvîntul de deschidere a fost rostit de directorul universității, prof. Ion Seltea, în fața a peste 500 de participanți, expunerea inaugurală fiind susținută de acad. Eugen Macedonschi pe tema: „Este posibilă obținerea materiei vii în eprubetă?"

Formații artistice ale așezămintelor culturale și consiliului sindical, au prezentat un variat program artistic. (Mihai G. Popescu — Tîrgoviște).

● Recent a avut loc, în județul Satu Mare, sărbătorirea a 50 de ani de la înființarea corului mixt din com. Pomi, formație cu o variată și bogată activitate artistică. Festivitatea a fost urmată de un interesant program artistic la care și-au dat concursul dansatorii din Negrești-Oași, corurile din Doba și Borlești și, bineînțeles, formația sărbătorită. (Ștefan Vida — Satu Mare).

● Corespondentul nostru din Mediaș, tov. Iosif Grita, referindu-se la pregătirile activității cultural-artistice din perioada de iarnă, ne informează că la căminele culturale din com. Bratei și Dîrlos, județul Sibiu, domnește nepăsarea administrativă, localurile nu sînt în măsură să atragă artiștii amatori și nici spectatorii, după cum nici alcătuirea programelor săptămînale nu este la înălțime. Ne permitem să întrebăm pe cei doi directori ai căminelor culturale, pe tov. H. Moyrer și pe tov. Hentea, cînd își vor îndrepta privirile și inițiativele spre aceste probleme de primă importanță? Îi solicităm totodată să binevoiască a ne răspunde, în scris, ce măsuri de îndreptare au luat, pe ce perioadă de timp și cum se reflectă acestea în interesul, activitatea și conștiința oamenilor din aceste comune?

● Unul din frumoasele și vechile meșteșuguri de pe Valea Crișului Alb este olăritul. *Ceramica de Bîrsa*, vestită în toată țara, este reprezentată azi de unul dintre cei mai harnici și talentați meșteri olari din această zonă, Teodor Faur, al cărui tată și străbun au fost și ei meșteri vestiți peste munți și văi. (Vitalie Munteanu-Sebiș).

● Cele două cenacluri din orașul Arad, *I. Slavici* și *L. Blaga*, și-au reunit de curînd activitățile într-un puternic cerc literar-artistic, realizîndu-se astfel sudarea forțelor creatorilor de frumos din acest oraș. Au citit din poeziile lor Ligia Tomșa, tînăra cu vădit talent Carolina Ilica și E. Mureșan, proză. Asupra poeziilor și prozei citite s-au angajat discuții de valoare, la care au participat Dan Lăzărescu, dr. Frîncu, Ion Blăgăilă, Mara Ion, prof. D. Țigan și alții. Ședința de lucru a cenaclurilor reunite s-a încheiat cu mult folos, atît pentru participanți cît și pentru activitatea creatoare de viitor (Nichifor Rozalia-Arad).

A apărut calendarul de perete „Albina" pe anul 1969. Nu uitați să vă procurați din timp tradiționalul calendar de perete „Albina".

1 NEGRU
15 VIOLET
6 VERDE OLIV
18 GRI TOP
3 BLEU VERT
25 CARMIN
și în orice alte culori și nuanțe

Respectați modul de întrebuințare indicat pe fiecare plic „G A L L U S"
Consultați tabelele de culori „G A L L U S"

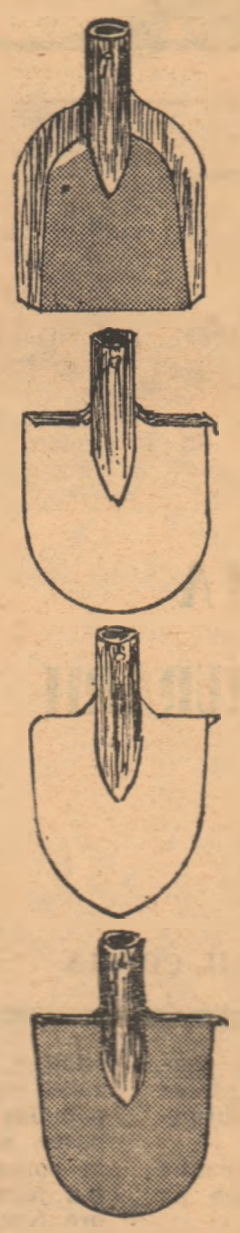

Intreprinderea „11 iunie" Galați

Strada Mihail Kogălniceanu 16
Telefon 14249

produce și livrează fără repartiție:

Lopeți ușoare N. I. 732—52

Lopeți pentru pămînt și pietriș, tip rotund N. I. 734—52

Lopeți pentru pămînt și pietriș, tip Frankfurter

Casmale presate tip C. stas 495—49

Greble cu 8—10—12—14—16 și 18 dinți.

Marfa se livrează în legături de cîte 10 bucăți.

Prețurile conform catalogului M.I.U.

JUCÎND LA LOZ ÎN PLIC

PUTEȚI CÎȘTIGA IMEDIAT AUTOTURISME DE DIFERITE MARCI ȘI CAPACITAȚI ȘI PREMII ÎN BANI.

LA SERIILE SPECIALE (6 LEI)

Autoturisme: „DACIA 1 100", „MOSKVICI 408" cu 4 faruri și radio, „SKODA 1000 M.B." și „TRABANT 601".

LA SERIILE OBIȘNUITE (3 LEI)

Premii în bani de: 20 000 lei, 10 000 lei, 5 000 lei, 2 000 lei, 1 000 lei ș.a.
Simplu, practic și avantajos: LOZUL ÎN PLIC!

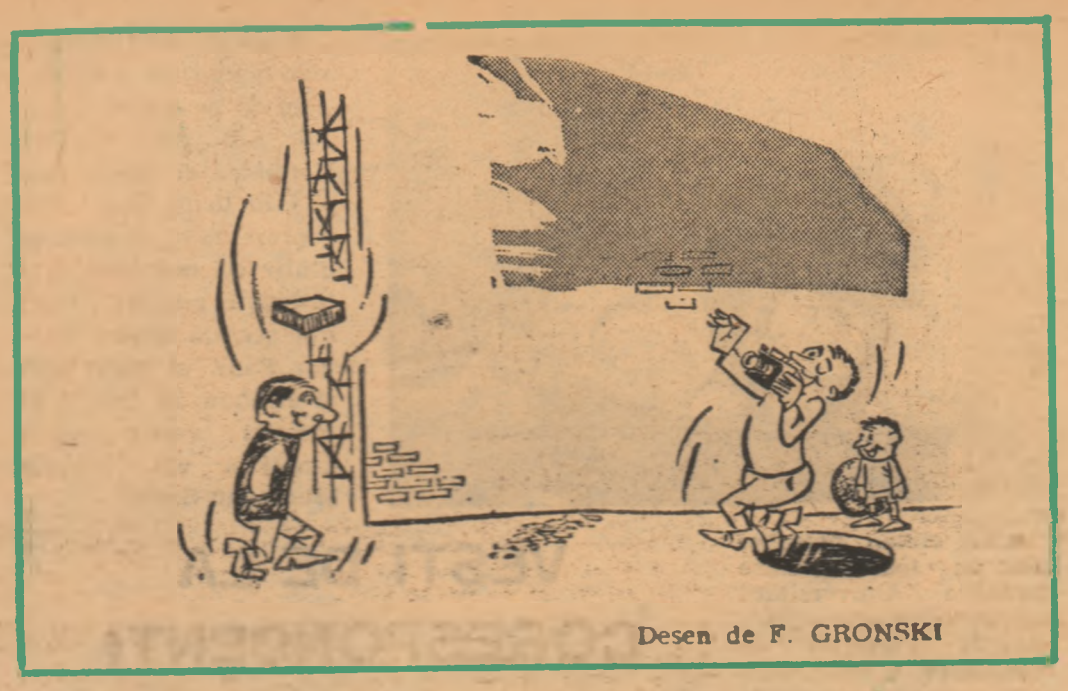

Desen de F. GRONSKI

PESTE VALE, PESTE DEAL...

Cred că vă mai amintiți mult îndrăgita melodie cu tropa, tropa și cu galopul. Parcă ar fi fost inspirată de meleagurile noastre, ale Sălajului. De la noi din comuna Ortelec și pînă în Zalău este o distanță de 6 km și se merge la pas peste dealuri.

Dar uite că m-am lăsat cu vorba și dumneavoastră credeți că sînt de la țară, adică din Ortelec. Nu! Eu sînt din Ortelec dar nu de la țară, deși avem și un C.A.P. Eu sînt orășan că ținem de Zalău. Avem în comună peste 350 de salariați și aproximativ 30 de tineri care urmează cursurile liceului și Institutului pedagogic din Zalău. Dar nu știu cînd vor merge fiii satului nostru la liceu cu un mijloc de transport ca în orice oraș din țară. Pînă atunci menținem relațiile de bună vecinătate cu fabrica de încălțăminte „Clujana" căreia — sincer să fim — le vom fi veșnic recunoscători. Ei ne trimit, contra cost, pantofi rezistenți cu talpă de duroflex și cizme de cauciuc, comandă specială. Da. Două feluri de încălțăminte pentru fiecare elev și salariat. Cizmele sînt încălțate pînă la marginea orașului iar pantofii de la marginea orașului și pînă la locul de muncă. Între dealuri (noi îi spunem la marginea orașului) avem gazdă comună pentru cizmele elevilor și salariaților.

Eleva Maria Chiș din clasa a XI-a A și studenta Florica Sabău din anul I al Institutului pedagogic îmi spuneau că anul viitor o să fie foarte bine. „Am făcut o cerere la tovarășul vicepreședinte Moraru Gherasim în care am propus să dăm cizmele de cauciuc la topit, să se facă din ele roți pentru autobuze și să ne dea și nouă unul. Nu avem pretenție decît la două curse pe zi. Una dimineața și una seara. Nu de altceva, dar, cînd am primit cărțile gratuit, ne-am luat angajamentul că vom obține numai note bune și foarte bune. Și am încurcat-o. În ziua în care am avut teză la matematică a plouat și în loc să intru în clasă la ora 8 pentru teză, m-am dus să-mi usuc hainele la o cunoștință a mamei care locuiește în Zalău. Celelalte colege și colegi au mers la teză așa, cu apa șiroaie, în chip de paparude. Le-a dat profesoara note mici, dar și ei au udat băncile de s-au umflat ca niște butoaie de varză".

Să știți că elevii din Ortelec o să pună în mare încurcătură secția de cros din U.C.F.S. Au cel mai constant antrenament din lume. Să vă fac o mică socoteală. Într-un an școlar parcurg circa 2 000 de kilometri. La terminarea liceului fiecare elev are un antrenament de 8 000 kilometri.

Cei 30 de elevi și eleve precum și cei 350 de salariați din comuna Ortelec sînt siguri că va veni și ziua în care tovarășul vicepreședinte Moraru ne va ajuta să avem mijloacele de transport de care beneficiază orice orășan. Și să sperăm că acea zi o să vină nu la trap ci la galop.

Pt. conf. T. CHELARU

ALAIN DELON ȘI SCIPIO AFRICANUL

Figuri

Într-un autobuz, un grup de băieți și fete. Sînt elevii unui liceu din provincie și se duc la București, în excursie. Toți sînt veseli. Cîntă, glumesc. Cîțiva s-au adunat în jurul unei fete căreia celelalte îi zic Ivonne. Ea le vorbește despre fel de fel. Știe totul despre viața și aventurile amoroase ale lui Alain Delon. Ce meciuri a susținut Pele, cîte goluri a marcat Eusebio. Pe Boby Charlton l-a văzut la televizor.

— Vai ce simpatic este!

Vorbește și de sportivii români. Știe cîte medalii de aur, cîte de argint și cîte de bronz au luat la Olimpiada din Mexic. Vorbește despre autobiografia tuturor campionilor noștri. Viscopoleanu... Mihaela Peneș... Apoi vin la rînd cîntărețele de muzică ușoară! Rita Pavone are o fetiță! Aznavour este îndrăgostit de...

— Dragă, spune Ivonne unei colege. Eu am o mătușă la București care-l cunoaște pe... O verișoară mi l-a prezentat astă vară pe un prieten de-al ei. Un danez înalt și blond. Distins. Cu ochi albaștri. Știți... cum sînt nordicii... șarmanți.

O colegă aduce vorba despre muzeul pe care urmează să-l vadă și... despre istorie. Alta vorbește despre Columna lui Traian, a cărei copie se află la muzeul pe care îl vor vizita.

Ivonne se simte eclipsată. Tace cîteva clipe, prefăcîndu-se că se uită pe fereastră. Caută să vadă ceva pe cîmpiile întinse, de curînd însămînțate cu grîu. Deodată se întoarce către vecina sa.

— Vera, la muzeu am să ți-l arăt pe Scipio Africanul! Ala, tu, care s-a bătut cu Cartagina... la Roma!

M. ZAHARESCU

VÎNTUL ȘI CUVÎNTUL

de V. ZAMFIRESCU

Eu — spuse vîntul umflîndu-se în foale
Pot să dărîm tot ce-mi stă-n cale
Sau să desmierd spre seară-n adieri
Copacii-n floare și stele și luceferi.

Cuvîntul ascultă tăcut în sine
Și zice: e mare golul ce-l ai închis în tine —
Cum ai venit așa te duci. Și-n urmă?
Nici o urmă...
Dar dac-o fată pe mine mă botează Dor
Flăcăii nu mai știu ce-i vremea și florile în
veci nu mor.

SATIRĂ ȘI UMOR

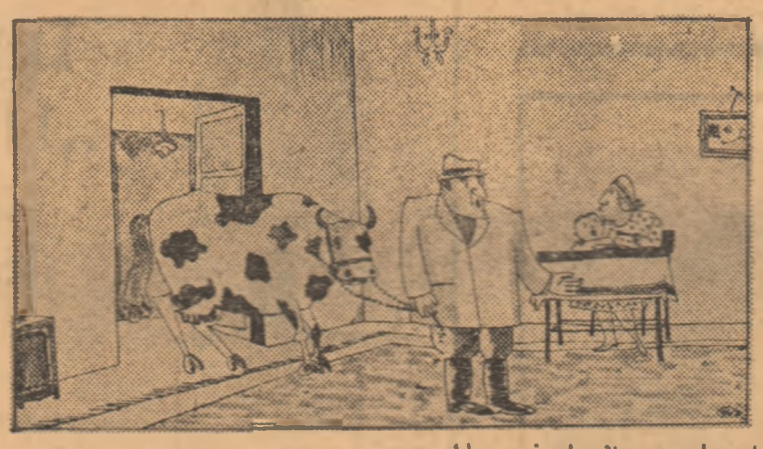

MEDICUL VETERINAR: — Mi-am adus ceva de lucru acasă...

Desen de VALENTIN POPA

FABULA ÎNFUMURĂRII

Un șoricel, cît e un degetar,
Trăia un sentiment deloc bizar:
El tremura ca varga prins de frică
De auzea piș-piș-ul de pisică.
Dar s-a-ntîmplat că, nu știu cine,
I-a povestit și de-altfel de feline;
Despre pantere, tigri, mai voinici
Decît o sută de pisici.
„— Aha! și-a zis, de-atunci, Chiț-Chiț —
Cînd vine mîța n-o să mai sughiț,
Ci-i trec, fălos, pe sub mustață
Și am s-o scuip direct în față!"

O! biet trufaș; tot mîța durdulie
Te-a învățat să știi de... ierarhie.
Și filozof motanul torcînd gîndea așa:
„Chiar tigru dacă ești — nu te înfumura!"

de MIHAIL COSMA

GHICITORI

Pecete bolnavă
Dormind în dumbravă
(Frunza ofilită)

Viperă setoasă
Stînd colac pe masă
(Sugativa)

Oiță umflată
Țeavă fermecată,
Joc și veselie —
Oare cin' să fie?
(Cimpoiul)

În cocoașă de-abanos
Fierbe sînge mînios
(Mușteul în butoi)

Musafire călătoare
Trec cu ploile-n spinare
(Zilele de toamnă)

NICOLAE MIRON

TV RITM

Pe lîngă multiplele avantaje reale pe care le are televizorul la casa omului, mai este și acela care ne dă posibilitatea ca printr-o simplă răsucire de buton să întrerupem legătura cu studioul și să ne vedem de alte treburi. Firește că nu pentru asta ne-am cumpărat televizor, însă de multe ori sîntem obligați să punem noi punct unei emisiuni. Cine ne obligă? Chiar emisiunea, modul în care este construită, prin ritmul ei care ne poate capta sau alunga atenția.

Lăudam în însemnarea noastră de săptămîna trecută abilitatea profesională cu care a fost alcătuită Realitatea ilustrată. Și iată că numai după șapte zile, sub același titlu ni s-a oferit o emisiune cu multe goluri, cu momente albe, lipsită complet de ritm.

La antipod s-a situat emisiunea pentru tineret Bună seara fete, bună seara băieți! Plină de vioiciune și alternînd rubrici variate, ne-a oferit muzică, interesante secvențe filmate și un foileton polițist. A fost chiar și un moment amuzant (fără voie) în interviul luat graficianului Mihu Vulcănescu. Cel intervievat abia a putut strecura cîteva cuvinte prin potopul de cunoștințe pe care le-a etalat reprezentanta televiziunii.

A. C.

RELICVE... ALIMENTARE

De cînd am aflat că am ulcer mi-am luat angajamentul să mănînc la ore fixe, oriunde m-aș afla. Numai că pe meleagurile vrîncene mi-a fost cam greu să-mi respect angajamentul.

Eram în comuna Nereju și se făcuse ora prînzului. Văzînd firma dătătoare de speranțe: „Magazin alimentar", am intrat. Rotindu-mi privirea prin rafturi, am găsit mîncarea mea preferată — ardei cu orez la borcan. De ce îmi plac ardeii cu orez? Chiar dacă pe borcan scrie ardei cu carne, după ce îl deschid tot orez găsesc. Așa că m-am resemnat.

Deci cer un borcan din produsul menționat și examinîndu-i eticheta zăresc data fabricației — februarie 1961.

— Aveți multe borcane din acestea? îl întreb pe vînzător.

— 106.

— Altceva mai din zilele noastre nu aveți?

— Ba da. Să vă dau un borcan cu mazăre fină.

— Bună și asta. De cînd e?

— Din 1965, doar v-am spus că e mai proaspătă.

Tot căutînd ceva comestibil, a trecut și ora prînzului, așa ca m-am lăsat păgubaș. Plecînd mai departe, pe teren, am ajuns în comuna Raitin. Cînd s-a făcut ora 17, că am ore fixe, dau fuga la magazin să-mi cumpăr niște biscuiți. Avînd experiență, întreb:

— De cînd sînt?

— Da' ce contează, că doar nu-i parizer.

— Totuși...

— Au vreo 4—5 ani, dar mucegaiul aproape că nici nu se simte.

Am renunțat și la... ora 17, zicîndu-mi că o să mă răzbun la masa de seară. Știam că la Măicănești există un Bufet. Instalat comod la masă am comandat:

— Întîi niște frigando, apoi o friptură de vacă și niște vin vechi

— Vă servim cu plăcere dar invers.

— Cum adică?

— Vinul este nou, restu'... așa cum ați fi dorit să fie vinul.

Mi-am dat seama că unele magazine alimentare și Bufete sătești reprezintă o largă zonă de investigații pentru... arheologi.

A. CROITORU

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Tel 17.60.10. Interior 1884. Abonamentul 13 lei anual. Abonamentele se fac la oficiile poștale, prin factorii poștali și difuzorii voluntari. TIPARUL: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" • 40.001